

TJÄNSTESKRIVELSE

2023-05-04

rev 2023-05-15

B 2022-002097

Miljö- och
stadsbyggnadsnämnden

TOLLARE I:3**Ansökan om bygglov för nybyggnad av mobiltorn och två komplementbyggnader****Förslag till beslut**

Ansökan avslås med stöd av 9 kapitlet 31 § plan- och bygglagen (2010:900).

Följande avgifter debiteras i samband med detta beslut, enligt taxa fastställd av kommunfullmäktige (faktura skickas separat):

- avgiften för avslaget är halva bygglovsavgiften. Avgiften debiteras per timme, tidsåtgången är 22 timmar vilket innebär att avgiften för avslaget är 11 000 kronor,
- avgiften för kungörelse i Dagens Nyheter samt Nacka Värmdö posten är 1 868 kronor
- administrationsavgift för kungörelse är 3 200 kronor

Totalt 16 068 kronor.

Detta beslut har fattats enligt miljö- och stadsbyggnadsnämndens delegationsordning punkt S3 och S1.

Ärendet

Ärendet gäller bygglov för nybyggnad av mobiltorn samt två komplementbyggnader (teknikbodar). Tornet är 30 meter högt och placeras cirka 60 meter från ett befintligt torn, cirka 75 meter från närmaste bostadshus och cirka 25 meter från en befintlig kraftledning. Höjd på torn är vald utifrån rådande täckningsbehov. Tillfartsväg till torn finns redan, ingen ny väg planeras.

Bodar upptar vardera 5,4 m² och har en nockhöjd som uppgår till 2,7 m. Fasader kläs i plåt i grå kulör (NCS 2502-B) och tak i plåt i svart kulör (NCS S9000- N). Inga markförändringar planeras att göras i samband med uppförandet av torn och bodar.

Planföretsättningar

Fastigheten omfattas inte av detaljplan eller områdesbestämmelser. I Nacka kommuns översiktsplan beskrivs området som medeltät stadsbebyggelse med en blandning av småhus,

Granskad av HELNIL

flerbostadshus, handel och andra verksamheter. Den befintliga bebyggelsestrukturen bör i huvudsak behållas men förtätning är lämplig utefter Värmdövägen.

Området är en del av det pågående arbetet med en områdesplan för Björknäs.

Nytt mobiltorn är placerat i närhet till ett pågående planarbete vid Kocktorpsområdet. Syftet med planarbetet är b.l.a. att gräva ner kraftledningen för att tillskapa ungefär 10-30 bostäder. Projektet är vilande och någon tidplan för antagande av detaljplanen finns inte i nuläget.

Yttranden

Ansökan är kungjord i Dagens Nyheter den 16 februari 2022 och i Nacka Värmdö posten den 28 februari 2023. Ansökan har också skickats på grannhörande.

Yttranden har kommit in från några närboende som tycker att masten blir för hög och stör utsikt från närliggande bostadsområde. Några grannar uttrycker också att det saknas underlag för hur strålning kan påverka boende i området.

Trafikverket har som väghållare till närliggande väg 537 yttrat att man inte har någon erinran mot föreslagen placering av teknikbodarna. Gällande mobiltornet anser Trafikverket att tillkommande höga objekt utmed statliga vägar såsom master ska placeras på fallfritt avstånd i förhållande till körbana. Detta innebär att avståndet mellan mastfot och vägbankant ska motsvara minst mastens totalhöjd. Skälet till detta är att minimera risken för skada på väganläggningen och dess trafikeringsförmåga i händelse av exempelvis haveri. Av remitterat underlag framgår att planerad mast kommer ha en totalhöjd på 30 meter. Placeringen av masten bör därför hålla ett avstånd om minst 30 meter till vägbankant. Innan höga objekt såsom master, tillfälliga eller fasta, uppförs inom en radie av 55 km från en flygplats skall samordning och kontroll ske med flygplatsen innan beslut om uppförande fastställs. Beslut om fortsatt utredning skall ske i samråd med flygplatsen. Dessutom skall flyghinderanmälan inlämnas till Försvarsmakten samt anmälan till LfV för kontroll av deras CNS-utrustning. Det krävs tillstånd för att transportera master och vindkraftverk på väg.

Naturskyddsföreningen i Nacka och Boo Miljö- och Naturvänner har yttrat att en dubbling av antalet master inte är önskvärt och måste undvikas. Kommunen ska tillse att olika operatörer kan använda samma torn. Prövning av lämplig placering måste ta hänsyn till naturvärden på platsen. Föreningarna har inte själva inventerat berört skogsområde men en sökning på Artportalen visar flera fynd av gnagspår av den rödlistade reliktboken på flera tallar i områdets södra del där masten är tänkt att uppföras. Det nu aktuella området är ett sådant mindre skogsområde med gamla träd som sannolikt är mycket viktiga för att upprätthålla en kontinuerlig ekologisk funktion i livsmiljöer för många marginaliserade arter. 12:6-samråd med Länsstyrelsen bör därför hållas. Det föreslagna mobiltornet är 30 meter högt och skulle bli väl synligt från såväl Värmdöleden som Ormingeleden. Området utgör västra delen av "entrén" till Orminge och ytterligare ett mobiltorn skulle bli ett förfulande inslag i vyn.

Nacka Miljövårdsråd har yttrat att man anser att bygglov inte bör beviljas. Mobiltornet ligger bara 60 meter från ett befintligt torn. Kommunen ska se till att olika operatörer använder samma torn.

Vattenfall Eldistribution AB har som ägare till elledningar i närheten av föreslagen placering av mobiltornet yttrat att man har elnätanläggningar i närheten av rubricerat bygglov i form av en 22 kV Luftledning och en 77 kV luftledning. Vattenfall besiktigar alla luftledningar med en spänning från 1 kV och uppåt med helikopter. Luftfartsavdelningen på Transportstyrelsen har utgett en rekommendation om hinder i närheten av kraftledningar med beteckning TSL 2010-5867 daterad 2010-11-15 vilken refereras till i EBR meddelande nr 3. Transportstyrelsens ståndpunkt är: för att säkerställa flygsäkerheten vid kraftledningsinspektion bör hinder i kraftledningens närhet vara så få som möjligt. Som hinder anses fasta eller rörliga föremål som intränger i det område runt kraftledningen inom vilket helikoptern kan behöva röra sig. Även staglinor som intränger i det hinderfria området räknas alltså som hinder. Den hinderfria zonen löper 100 meter ut från kraftledningens yttersta del och gäller stolpe, stag, och lina från marken upp till 50 meter. Markering av hinder ska följa Transportstyrelsens riktlinjer. För ny byggnad intill en luftledning med spänningsnivå över 55 kV, där människor inte antas vistas stadigvarande, bör byggnaden placeras på ett avstånd av minst 20 meter från närmaste anläggningsdel (stolpe, stag, lina), detta utifrån säkerhetsområde och elsäkerhetsrisk. Sammanfattningsvis innebär dessa riktlinjer att placering av mast ska ske 100 meter från dessa ledningars yttersta del och byggnader minst 20 meter från anläggningsdel. Vattenfall Eldistribution kan inte godkänna denna placering med nuvarande förutsättning utan avstyrker begärt bygglov.

Bygglovenheten har bett om ett förtydligande kring vilken inskränkning av Vattenfall Eldistribution AB:s verksamhet som ett beviljat lov skulle innebära, exempelvis med tanke på att det redan finns en befintlig mast i området som är placerat närmare än skyddszonen. Vattenfall har då svarat att det vid ett eventuellt fall av mast mot ledning så blir det stora kostnader för att reparera ledningen/ledningarna. Att det redan nu finns en mast på platsen närmare än riktlinjerna gör det inte enklare att placera ytterligare en mast inom skyddszonen då den befintliga masten redan nu försämrar flygbesiktningarna. Telestörringsnämnden har också riktlinjer som gör att placering av mast inte får ske på denna plats. I deras meddelande nr 21, tabell 1 under kapitel 3 anges minst 50 m mellan anläggningsdelar för att förebygga person- eller sakskada eller annan störning än ljudstörning. Vattenfall Eldistribution AB har som ledningsägare och ansvarig för ledningarna ytterligare möjlighet att ange säkerhetsavstånd. I detta fall är det 100 meter.

Sökande har hållit samråd med Länsstyrelsen enligt 12 kapitlet 6 § miljöbalken (1998:808). Länsstyrelsen bedömning är att man från allmän naturvårdssynpunkt inte har något emot den anmälda åtgärden, under förutsättning att den utförs i enlighet med anmälan. Den aktuella åtgärden berör inga natur- eller kulturvärden. Dock behöver ett antal träd avverkas. Inga av träden bedöms som särskilt skyddsvärda av anmälan.

Sökande har inkommit med ett yttrande på nämndens förslag till beslut. Enligt sökande krävs en ny mobilbasstation med en central placering i området, en central placering innebär att den behöver placeras vid Orminge trafikplats (röd cirkel i kartunderlag). Inom detta område så är vald placering den enda lämpliga placeringen. Övriga möjliga placeringar påverkas antingen av skyddad natur, strandskydd eller pågående exploateringsplaner. Det går inte att placera en mast närmare befintlig mast, då kommer utrustningarna störa varandra. Samnyttjande i befintlig 30 m hög mast är inte möjligt då befintlig mast redan är belamrad med utrustning. En placering av utrustning på för låg höjd kommer också

resultera i hinder i närområdet (träd eller berg). Respektive intresse och argument bör vägas mot varandra. Att förbjuda anläggningarna närmare än 100 m till en kraftledning i ett så pass tätbebyggt område, där kraftledningarna dessutom är dragna över befintliga bostadshus, kan i detta fall inte väga tyngre än allmännyttan av mobiltäckning eller Nacka kommuns exploateringsplaner. Eftersom det dessutom redan står ett mobiltorn i nära anslutning, samt att det bör finnas alternativa sätt att besiktiga kraftledningar (som på sikt skall grävas ner?), så anser sökande att bygglov bör beviljas.

Skäl till beslut

Enligt 9 kapitlet 31 § plan- och bygglagen ska bygglov ges för en åtgärd utanför ett område med detaljplan, om åtgärden

1. inte strider mot områdesbestämmelser,
2. inte förutsätter planläggning enligt 4 kapitlet 2 eller 3 §, och
3. uppfyller de krav som följer av 2 kapitlet och 8 kapitlet 1 §, 2 § första stycket, 3, 6, 7, 9–11 §§, 12 § första stycket, 13, 17 och 18 §§ i de delar som inte har prövats i områdesbestämmelser.

Enligt 2 kapitlet 1 § plan- och bygglagen ska vid prövning av frågor enligt denna lag hänsyn tas till både allmänna och enskilda intressen.

Enligt 2 kapitlet 2 § plan- och bygglagen ska planläggning och prövning i ärenden om lov eller förhandsbesked enligt denna lag syfta till att mark- och vattenområden används för det eller de ändamål som områdena är mest lämpade för med hänsyn till beskaffenhet, läge och behov. Företräde ska ges åt sådan användning som från allmän synpunkt medför en god hushållning. Bestämmelserna om hushållning med mark- och vattenområden i 3 och 4 kapitlet miljöbalken ska tillämpas.

Utvecklingen av infrastruktur för elektronisk kommunikation samt elförsörjning är båda allmännyttiga behov. Vid prövning av beslut om lov och förhandsbesked utanför detaljplanelagt område ska hänsyn tas till om tillkommande verksamhet innebär några inskränkningar i befintlig verksamhet på platsen (se till exempel MÖDs dom den 21 okt. 2021 i mål nr P 11089 20).

Mobiltorn och tillhörande bodar placeras ungefär 25 meter från befintliga kraftledningar. Som framgår av yttrandet från Vattenfall eldistribution AB så innebär vald placering en inskränkning av verksamheten på så sätt att det blir svårare att genomföra flygbesiktningar av befintliga kraftledningar. Enligt riktlinjer från Telestörningsnämnden så bör också anläggningsdelar ha ett avstånd om minst 50 m för att förebygga person- eller sakskada eller annan störning än ljudstörning.

Aktuell del av Björknäs/Kocktorp är relativt tätbebyggt, och inom tätbebyggt område finns en generell svårighet att hitta lämpliga platser för mobiltorn och master. Vid ett säkerhetsavstånd om 100 meter från aktuell kraftledning kan det bli problematiskt att hitta en placering som både uppfyller aktuellt täckningsbehov samt är lämplig med hänsyn till b.l.a. stads- och landskapsbilden, natur och kulturvärden och intresset av en god helhetsverkan på platsen.

Nämnden gör bedömningen att det är möjligt att hitta en lämplig placering som inte innebär någon ytterligare inskränkning i Vattenfalls verksamhet, till exempel genom en placering närmare befintligt torn eller genom ett samutnyttjande. Sökande har inte heller redovisat att det inte finns någon annan lämplig plats i närområdet.

Det sökande anför i sitt yttrande medför ingen annan bedömning. Sökande har inte redovisat varför en placering just vid Orminge trafikplats är ett krav för att uppnå en god mobiltäckning i området. Om aktuell plats är den enda möjliga bör befintligt torn kunna byggas om för att kunna samnyttjas av flera operatörer. Bygglov för nybyggnad av mobiltorn och teknikbodas ska därför avslås, med stöd av 9 kapitlet 31 § plan- och bygglagen.

Bygglovenheten

Hampus Hermansson
Handläggare

Maria Melcher
Enhetschef

Handlingar i ärendet:

1. Tjänsteskrivelse
2. Ansökan
3. Ritningar
4. Yttranden
5. Samrådsredogörelse med Länsstyrelsen
6. Yttrande från sökande

ÖVERSIKTSKARTA

